

Vergaderjaar 2021–2022

35 420

Noodpakket banen en economie

32 637

Bedrijfslevenbeleid

Nr. 401

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 september 2021

In het Commissiedebat Ondernemen en Bedrijfsfinanciering op 9 juni 2021 (Kamerstuk 32 637, nr. 456) heb ik toegezegd na afloop van Q2 van 2021 aan uw Kamer een tussentijds overzicht te verstrekken van het gebruik van de corona-garantieregelingen (KKC, BMKB-C en GO-C). Omwille van volledigheid voeg ik de financieringsregelingen COL en Qredits-overbruggingskrediet toe aan dit overzicht¹. Al deze regelingen zijn kort na de eerste lockdown in het voorjaar van 2020 in werking gesteld. Het doel van dit overzicht is om het gebruik van deze coronaregelingen inzichtelijk weer te geven en te kijken welke lessen daaruit te trekken zijn.

Algemeen

Anticiperen op financieringsbehoeften in tijden van crisis is complex. Dit heeft te maken met de onzekerheid over de duur en de impact van de beperkende maatregelen in de samenleving in het algemeen en de effecten op de economie en ondernemers in het bijzonder. Deze onzekerheid heeft ook direct zijn weerslag op de investeringsbereidheid van ondernemers. De corona-garantieregelingen bieden ondernemers met meer risico – zoals door financiers ingeschat – de mogelijkheid om externe financiering te verwerven voor hoofdzakelijk overbruggingskrediet. Met de garantieregelingen wordt een deel risico gedragen door de Staat waarbij de garantie wordt ingepast door financiers (banken en alternatieve financiers).

De KKC-regeling wordt door het digitale proces van de aanvraagprocedure dat is ingericht als nuttig ervaren doorfinanciers. Ik wil de werkwijze en ervaring die is opgedaan meenemen naar de reguliere BMKB. Hier zal ik aandacht aan schenken in de evaluatie van de BMKB die is gestart en die begin 2022 gereed zal zijn.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Het nut van de coronaregelingen heeft zich qua gebruik bewezen, vooral in de eerste maanden na de eerste lockdown. Dat het gebruik van de corona-garantieregelingen is afgenomen (zoals blijkt uit onderstaande opsomming per instrument) heeft vooral te maken met dat al snel andere steunmaatregelen werden geïntroduceerd zoals de TVL, Tozo, belasting-uitstel en NOW. Ik verneem van financiers dat er momenteel nog steeds een lage financieringsvraag is. Een ander deel van de bedrijven konden door financiers niet worden geholpen omdat hun toekomstperspectief structureel negatief/negatiever werd beoordeeld. Hierdoor konden financiers deze bedrijven niet op een verantwoorde manier financieren, zelfs niet met staatsgarantie. Met het stoppen van de corona steunmaatregelen en gezien bedrijven nu een beter perspectief hebben, verwacht ik dat de financieringsvraag de komende maanden zal stijgen en daarmee ook het gebruik van de coronagarantieregelingen. De coronagarantieregelingen en het Qredits-overbruggingskrediet lopen door tot eind 2021.

KKC, BMKB-C en GO-C

De KKC, BMKB-C en GO-C bieden aan financiers een hogere staatsgarantie (67,5%–95%) dan de reeds bestaande garantieregelingen BMKB en GO (45–50%).

Het maximale bedrag waarvoor staatsgarantie wordt gegeven is bij de KKC € 50.000, de BMKB-C € 1,5 miljoen en de GO-C € 150 miljoen per onderneming.

In nauw overleg met financiers en ondernemersorganisaties zijn in de beginfase nog enkele optimalisaties aangebracht in de uitvoering en de voorwaarden van de BMKB-C (o.a. een verlaging van de garantieprovisie).

Vanaf de start van de garantieregelingen KKC, BMKB-C en GO-C zijn t/m Q2 2021 ruim 6.300 leningen verstrekt. Van de ruim 6.300 leningen was 63% kleiner dan € 50.000 en 29% tussen € 50.000–€ 250.000. De regelingen zijn dus in ruime mate ingezet voor het (kleinere) MKB. Naast de corona-garantieregelingen zijn er ook ruim 1.750 leningen verstrekt van de reguliere garantieregelingen BMKB en GO in dezelfde periode t/m Q2 2021.

In totaal heeft de Staat t/m Q2 2021 voor een bedrag van bijna € 1,2 miljard aan garanties afgegeven. Het totale leningbedrag (inclusief het deel voor eigen risico van de financiers) was ca. € 1,5 miljard. Vooral in de beginfase van corona was er een hoge kredietvraag van ondernemingen die waren getroffen door corona. De meeste leningen zijn verstrekt in Q2 2020. Vanaf Q4 2020 en vooral in Q1/2 2021 is het gebruik van de garantieregelingen sterk afgenomen. Ook bij het Qredits-overbruggingskrediet is een afname te zien vanaf Q1 2021. Belangrijkste verklaring is zeer waarschijnlijk dat sinds de zomer 2020 voor vele miljarden aan NOW, TVL en uitstel van betalingen aan belastinggeld is verstrekt.

Daarnaast bleek uit de conjunctuurenquête van het CBS in mei 2021 jl. dat 80–90% van de meeste MKB-sectoren aangaf geen financieringsbehoefte te hebben als gevolg van corona.² In de sectoren horeca en cultuur/sport/recreatie lag dit percentage op 60–70%. Uit de conjunctuurenquête van het CBS bleek ook dat 80–90% van de meeste MKB-sectoren aangaf sinds de start van de coronacrisis geen investeringsbehoefte te hebben of de investeringen uit beschikbare middelen te hebben voldaan. In de sectoren horeca en cultuur/sport/recreatie lag dit percentage op 75%.

² COEN Conjunctuurenquête (cbs.nl/coen)

Qredits

Bedrijven kunnen in verband met corona bij Qredits een overbruggingskrediet van maximaal € 25.000 aanvragen tegen een rente van 2% in het eerste jaar en een rente van 5,75% in de jaren daaropvolgend. Daarnaast kunnen ondernemers die in eerste of tweede kwartaal van 2020 zijn gestart een overbruggingskrediet aanvragen voor maximaal € 35.000 tegen een rente van 1,75% gedurende de looptijd van het Qredits-overbruggingskrediet.

Qredits heet tot en met het tweede kwartaal van 2021 2020 corona-overbruggingskredieten verstrekt. Hiervan zijn 1270 corona-overbruggingskredieten verstrekt in 2020 en 750 vanaf de start van 2021 t/m Q22021. Gedurende de periode is de vraag min of meer constant gebleven. De meeste overbruggingskredieten zijn verstrekt in Q4 2020 (489) en Q1 2021 (475). De minste kredieten zijn verstrekt in Q2 2021. De meeste kredieten werden t/m Q2 verstrekt aan de horeca (15,2%), 13,1% werd verstrekt aan de sector zorgverlening, 12,6% aan zakelijke dienstverlening, 9,2% detailhandel en 9% aan de bouw en vastgoedsector.

COL

De COL is er voor startups, scale-ups en innovatieve MKB en familiebedrijven zonder bankrelatie. Deze bedrijven konden geen aanspraak maken op de andere noodmaatregelen, zoals de KKC, BMKB-C en GO-C. De openstelling van de COL heeft deze bedrijven de kans geboden om te overleven. EZK heeft € 300 miljoen beschikbaar gesteld, uitgegeven door de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) in de vorm van een overbruggingskrediet. De COL biedt kredieten aan tussen de € 50.000 en € 2 miljoen.

Van 29 april tot en met 30 juni 2021 zijn er 2509 aanvragen ingediend voor meer dan € 1 miljard. Gemiddelde COL-aanvraag is voor € 400.000. Op dit moment zijn 42,2% van de aanvragen gehonoreerd en 57,1% van de aanvragen afgewezen. Het restpercentage is nog in behandeling. Deze cijfers zijn in lijn met de voorspelling dat 40–50% van de in totaal ingediende aanvragen zal worden goedgekeurd. Redenen van afwijzing zijn het niet aan kunnen tonen dat het bedrijf in moeilijkheden is gekomen door de coronacrisis en het krediet terug kan betalen in de toekomst.

Overig

In een latere fase zal een bredere evaluatie plaatsvinden van alle corona-steunmaatregelen en hierbij zal het gebruik van de regelingen in nader perspectief worden gezien.

In Q4, wanneer de generieke noodsteunmaatregelen zijn vervallen, kan gebruik worden gemaakt van de corona-garantieregelingen en het Qredits-overbruggingskrediet. De corona-garantieregelingen kunnen ook worden ingezet voor het financieren van investeringen om tot exploitatieherstel te komen. Het Ministerie van EZK heeft financiers en ondernemersorganisaties hierover in juni van dit jaar over geïnformeerd en zal hiervoor nogmaals aandacht vragen.

De einddatum van de KKC, BMKB-C, GO-C en het Qredits-overbruggingskrediet is vooralsnog 31 december 2021.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
S.A. Blok